

«Το Άγιο Όρος είναι ένας φάρος που σώζει από τις βιοτικές φουρτούνες»

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Τα ασκητήρια στο Άγιο Όρος δεν τα εντοπίζουμε μόνο μέσα στις σχισμές των κοφτών απόκρημνων βράχων στα φρικτά Καρούλια ή φυτρωμένα ανάμεσα στη μονότονη πόα της ερήμου των Κατουνακίων ή γαντζωμένα στις πλαγιές της Μικράς Αγίας Άννης και αλλού. Ασκητήριο μπορούμε -αν το ζητήσουμε και κυρίως το... αναζητήσουμε- να το ανακαλύψουμε σε μια πυκνόφυτη πλαγιά, κοντά σ' ένα μοναστήρι, ακόμη και στην ευρύτερη περιοχή της αθωνικής πρωτευούσης. Όπως αυτό που εντοπίσαμε εν προκειμένω, το οποίον επισκεπτόμαστε μαζί με... όλους εσάς, αγαπητοί αναγνώσται! Πρόκειται για το Κελλί του Αγίου Νικολάου που βρίσκεται στην ευρύτερη περιοχή των Καρυών και ανήκει στη Μονή Παντοκράτορος. Σε αυτόν τον ιερό χώρο ασκείται ο ιερομόναχος Μάξιμος, με τον οποίο θα συζητήσουμε λαμβάνοντας το απόσταγμα της ασκητικής εμπειρίας του. Αγαπητοί μου φιλοαθωνίται αναγνώσται, το Άγιο Όρος αποπνέει την ατμόσφαιρα του κόσμου της αγιότητας, κατά τρόπον εξαιρετικόν. Όλα εδώ είναι σύμβολα που εκφράζουν τον κόσμο αυτόν. Το αγιορειτικό περιβάλλον νοηματοδοτείται από τον κόσμο της αγιότητας. Διεγείρει την αίσθηση του υπερβατικού, σαρκώνει το βίωμά του. Ετσι καλύπτει τη μύχια νοσταλγία της ψυχής. Τα πάντα εδώ εξαγγέλλουν, με τη σιωπή τους, την παρουσία του Θεού. Μοναστήρια, λόφοι, ασκητήρια, θάλασσα, απέραντα δάση «διηγούνται δόξαν Θεού» με ήχους, με εικόνες, με θαύματα·

κυρίως με τη σιωπήν... Η σιωπή της φύσεως είναι -όπως η σιωπή της ψυχής- ο καλύτερος τρόπος εκφράσεως του Ανεκφράστου. Γι' αυτό κι έχει ιδιαίτερη σημασία η αγιορειτική νύκτα! Ολοι ακούνε -μέσα στην απόλυτη σιωπή- το μήνυμα του Θεού, που συνίσταται από τη φλόγα ενός καντηλιού, τον θρήνο για τις πτώσεις μας, τα ιερά πρόσωπα που σαρκώνονται από το παιχνίδισμα της ταπεινής φλόγας και το κελάηδημα του αηδονιού στις βαθιές ρεματιές του θεομητορικού ανθώνος.

Μέσα σε αυτό το ευλογημένο περιβάλλον μού έρχονται στον νου θέσεις μεγάλης προσωπικότητας της Εκκλησίας μας περί του Μοναχισμού: Η μοναστική ζωή δεν προέρχεται από εμάς. Εκ του Θεού προέρχεται. Οι Πατέρες μας διέκριναν τρεις μορφές στη θεία κλήση:

α) Η άσφογη κλήση. Ο Μέγας Αντώνιος, εκκλησιαζόμενος, άκουσε το Ευαγγέλιο: «Ει θέλεις τέλειος είναι, ύπαγε πώλησόν σου τα υπάρχοντα και δος πτωχοίς και έξεις θησαυρόν εν ουρανών και δεύρο ακολούθει μοι» (Ματθ. ιθ' 21). Αισθάνθηκε την άμεση κλήση και σκέφθηκε ότι τα θεία αυτά λόγια απευθύνονταν σ' αυτόν! Εγκατέλειψε τα πάντα, αποσύρθηκε στην έρημο κι έγινε ο πατριάρχης των μοναχών. β) Η έμμεση κλήση: Την απευθύνει ο Θεός διά μέσου θλίψεων και άλλων αναλόγων γεγονότων. Και γ) Η κλήση που οδηγεί στον Μοναχισμόν, ύστερα από λογική σκέψη, δίχως εξάρσεις ενθουσιασμού. Εξάλλου μια κλήση δεν αποκτά την αξία της σε βάρος μιας άλλης. Το σπουδαίον είναι η συνέχεια. Συχνά όσοι ανήκουν στην κατηγορία αυτή, ξεπερνούν τους άλλους. Σε κάθε περίπτωση, ο μοναχός, δεν πρέπει ποτέ να σταματά στην εσωτερική τελειοποίησή του. Αυτό ιδιαιτέρως το βλέπουμε στη ζωή του μεγάλου ασκητού Σισώη, όταν βρισκόταν στην επιθανάτια κλίνη. Οι μοναχοί που τον εκύκλωναν, ξάφνου είδαν το πρόσωπό του να φωτίζεται! Τον ερώτησαν τι βλέπει κι εκείνος τους απήντησε:

«Βλέπω τον πατέρα μας Αντώνιον τον Μεγάλον». Κατόπιν φωτιζόμενος περισσότερο, βλέπει τους αγίους Αποστόλους. Στη συνέχεια το πρόσωπό του καταυγάζεται και ακτινοβολεί: Βλέπει την Παναγίαν! Ο αββά Σισώης κάποια στιγμή κινεί τα χείλη. Τον ερωτούν οι πατέρες τι ψελλίζει και τους απαντά: «Ίκετεύω την Παρθένον Θεοτόκον να μου χορηγήσει μίαν παράτασιν, διά να... αρχίσω την μετάνοιάν μου»! Ο Γέρων Σισώης, ο περίφημος ασκητής δέεται -τη στιγμή που ήδη ατενίζει τη δόξα του Θεού- διά να λάβει πίστωση χρόνου, ώστε ν' «αρχίσει» τη μετάνοιά του!.. Ω! Βάθος και ύψος και μήκος και πλάτος και πλούτος ταπεινοφροσύνης... Ο μοναχός, μέχρι θανάτου, δεν περιμένει να δει αισθητά αποτελέσματα της προσπάθειάς του.

Καιρός όμως να παρακολουθήσουμε τον παπα-Μάξιμο, με την καρδιά μας

ορθάνοικτη, βιβλίον άγραφο!

- Γέροντα, ευλογείτε.

- Ιερομόναχος Μάξιμος: Ο Κύριος να σας ευλογεί. Ευχαριστώ πολύ που φθάσατε μέχρις εδώ. Η παρουσία σας με χαροποιεί ιδιαίτέρως και μ' ενισχύει.

- Μ.Μ.: Γέροντα, μιλήστε μας για το Άγιον Όρος και την έλευσή σας εις αυτό.

- Ιερομ. Μ.: Δοξάζω καθημερινώς τον Άγιο Θεό που έφερε έτσι τα πράγματα της ζωής μου, ώστε πριν από περίπου τρεις δεκαετίες να εγκατασταθώ στο Άγιον Όρος, αφού το επισκέφθηκα προηγουμένως μερικές φορές. Το Άγιον Όρος είναι μια μεγάλη ευλογία του Θεού και της Παναγίας. Είναι το πνευματικό κέντρο της απανταχού της γης Ορθοδοξίας. Για όσους μένουμε μόνιμα σ' αυτό αλλά και για όλους τους καλοπροαίρετους επισκέπτες -ιδίως όταν επιδιώκουν ψυχωφέλιμες συναντήσεις και συζητήσεις και συμμετέχουν στις λατρευτικές συνάξεις- το Άγιον Όρος είναι το καταφύγιο στις θλίψεις της ζωής, ο φάρος που σώζει από τις βιοτικές φουρτούνες, το τηλεφωνικό κέντρο που συνδέει τη γη με τον Ουρανόν, ο τόπος όπου μπορεί ο καθένας να βιώσει εμπειρικά τον λόγο του Χριστού που είπε ότι «Η Βασιλεία του Θεού βρίσκεται μέσα στην καρδιά μας». Στο Άγιον Όρος υπάρχουν 20 μεγάλα μοναστήρια, σαν κάστρα βυζαντινά γύρω από έναν μεγαλοπρεπή ναό και πολλά άλλα μικρότερα «μοναστηράκια». Αυτά τα ονομάζουμε Κελλιά και Καλύβες, έχουν δε ενσωματωμένο από ένα παρεκκλήσι. Οι καλύβες είναι κατά τόπους συγκεντρωμένες και απαρτίζουν τις σκήτες. Τα κελλιά είναι σκορπισμένα κατά γειτονιές. Ενώ οι καλύβες έχουν μία περιορισμένη αυλή γύρω τους, τα κελλιά περιβάλλονται από μεγαλύτερες «ιδιόκτητες» περιοχές. Πάντοτε υπάρχει ένας λαχανόκηπος, ανάλογος σε έκταση με τον αριθμό των πατέρων που ζουν στο κάθε μοναστικό καθίδρυμα. Στα μοναστήρια, κέντρο της ζωής και του χρόνου είναι ο ναός και η νυχθήμερη λατρεία του Θεού. Στον υπόλοιπο χρόνο της ημέρας, οι πατέρες ασχολούνται με τα διάφορα διακονήματά τους, διά των οποίων συντελούν στην ομαλή λειτουργία της μονής. Εκτός από τον ηγούμενο που είναι ο πνευματικός πατέρας και για τα υλικά προνοητής της συνοδείας του, υπάρχει ο ηγουμενιάρης, ο γραμματεύς, ο εφημέριος, ο εκκλησιαστικός, ο βηματάρης, οι ψάλτες, οι διαβαστές, ο μάγειρος, ο τραπεζάρης, ο φούρναρης (που λέγεται μάγκηπας), ο κηπουρός, ο αρχοντάρης για τον ξενώνα και οι λοιποί. Τα έξοδα διατροφής κι ενδυμασίας στα μοναστήρια καλύπτονται από την όποια περιουσίαν αυτά έχουν. Αλλά στα κελλιά και στις καλύβες -όπου ζούνε συνήθως ένας ή δύο, λίγες δε φορές και περισσότεροι- οφείλουν οι πατέρες ν' ασχοληθούν με όλα τα μοναστηριακά διακονήματα και συγχρόνως ν' αφιερωθούν στο εργόχειρό τους, από το οποίο -απ' αυτό και μόνο- κερδίζουν τα προς το ζην και προσπαθούν να καλύπτουν όλα τα έξοδά τους. Η ζωή σ' αυτά τα εξαρτήματα των μονών είναι πιο ήσυχη. Δεν υπάρχει πολυκοσμία ούτε βέβαια η μεγαλοπρέπεια

των μοναστηριακών πανηγύρεων. Μπορεί κανείς να προσεύχεται θερμά και απερίσπαστα, να ζει δραστήρια κι ενεργητικά, αφού είναι υποχρεωμένος να κάνει όλες τις δουλειές, να παίρνει πρωτοβουλίες, ν' ασχολείται με το εργόχειρό του. Συνήθως οι αρχάριοι αδελφοί κοινοβιάζουν στα μοναστήρια, όπου συνηθίζουν στον Μοναχισμό (δηλαδή στην υπακοή, την εγκράτεια και την ακτημοσύνη) και μαθαίνουν την τάξη της Εκκλησίας. Αργότερα, για διάφορους λόγους μερικοί αποφασίζουν -κατόπιν ευλογίας- να ζήσουν σε πιο ήσυχους τόπους, πάντοτε βέβαια μέσα στο Άγιον Όρος. Είναι αξιοθαύμαστη η ποικιλία μορφών της αγιορειτικής ζωής, όπου μπορούν να οικονομηθούν όλοι οι χαρακτήρες και ν' αναπαυθεί η κάθε ψυχή.

κείμενο-φωτογραφίες Μανώλης Μελινός
Θεολόγος συγγραφέας,
διευθυντής Βιβλιοθήκης της Ι. Συνόδου
Τηλ.: 6932210716, 2106004421, Fax: 2106779740
<http://www.manolismelinos.com>
e-mail: manolismelinos@gmail.com

Πηγή: dimokratianews.gr